

MULTIKULTURALNA KREATIVNOST I LIJEČENJE *

DARKO BREITENFELD**

Primljeno: travanj 2003.

Prihvaćeno: lipanj 2003.

Stručni rad

UDK: 615

Na području Hrvatske dolazi do prožimanja raznih kultura, kako autohtone hrvatske, tako i srednjeeuropskih germanskih i mađarskih, te sredozemne, uglavnom talijanske. U tom pravcu svjedoči Julije Bajamonti (1744.-1800.), veliki hrvatski skladatelj, ali i liječnik, te svjetski poznati polihist i poliglot. Kreativni i ljekoviti pristup napose obrađuje u svojem eseju «Il medico e la musica», ističući važnost stvaralačkog pristupa u liječenju, te iznoseći primjere nedovoljnosti štire tadašnje znanstvenosti i naglašavajući vrijednost glazbene i književne kreativne komponente, kako u preventivnom tako i u terapijsko-ljekovitom smislu. Ove momente iz hrvatske povijesti i djelatnosti Julija Bajamontija, autor povezuje i sa suvremenim razvojem art terapija i multikulturalnim značenjem kreativnosti u liječenju i rehabilitaciji. U tu svrhu kroz više podnaslova prikazuje rad Bajamontija, te daje neka promišljanja o važnosti ovih spoznaja u razvijanju filozofije discipline i u interdisciplinarnom području art terapija.

Ključne riječi: kreativnost, Julije Bajamonti, glazba, medicina, art terapija

Uvod

Jedan od zadnjih svestranih, nadarenih i stvaralačkih umova u hrvatskom podneblju, bio je na zalasku 18. stoljeća Julije Bajamonti, veliki hrvatski skladatelj, ali i splitski i hvarski liječnik, te općenito polihistor, gotovo sveznadar. Neshvaćen kao liječnik od velikog dijela svojih suvremenika, živio je i stvarao skladajući i liječeći, te obrađujući niz literarno važnih tema za svoju okolinu. Da opravda svoj životni «credo» za one koji mu kao liječniku nisu praštali njegovu svestranost, napisao je raspravu Liječnik i glazba u kojoj vrlo argumentirano naglašava da je potrebno stvaralački i svestrano pristupiti čovjeku u patnji, jer tada samo znanje nije dovoljno, već treba i umijeće čovječnosti, da se pronikne ne samo u tjelesne probleme, već i u dušu bolesnika.

U svjetlu današnje prevelike tehnologije u medicini, ali i u drugim znanostima usmjerenim na čovjeka u svezi s brojnim pitanjima rasta, razvoja, bolesti i zdravlja, takvi nas pristupi hrabre da se vratimo bolesniku kao čovjeku i nađemo vremena i nadahnuća da bi mu tek tada uz kliničke spoznaje mogli ponajbolje pomoći u samom liječenju.

Hrvatski enciklopedist Julije Bajamonti

Djetinjstvo je proveo u Splitu. Srednju školu je pohađao u splitskom nadbiskupskom sjemeništu, te je potom otišao na studij medicine u Padovi, gdje je doktorirao 1773. godine. Oko 1772. godine u Dalmaciji se pojavljuje jedna interesantna ličnost: opat Alberto Fortis, koji je prikupljao podatke za svoju znamenitu knjigu *Viaggio in Dalmazia*, te se u Splitu upoznaje s Bajamontijem. To, na prvi pogled površno poznanstvo, prerasta u trajno prijateljstvo. Fortis se koristio Bajamontijevim velikim znanjem i poznavanjem dalmatinskih prilika, te započinju zajednički rad. Opat je znao za Bajamontijeve neuspjehe u Dalmaciji, te ga stoga poziva u Veneciju, gdje mu se nudi bolja budućnost, no nažalost mladi doktor odlučuje ostati u Dalmaciji.

Potpuno je predan svojem radu, te se žrtvuje za mnoge, no to nije ostavilo odjek kod ljudi. Njegova davna želja: da dobije mjesto općinskog liječnika u Splitu, ostaje neostvarena, te je prisiljen potražiti posao u Hvaru, gdje su mogućnosti društvenog odnosa i javnog rada za tako aktivna i svestrana čovjeka bile još teže. Nadao se da će se u ladanjskoj tišini posvetiti nauci i umjetnosti, no nažalost, ta je sredina pokazala malo razumijevanja. Jedinu utjehu je imao u vršenju sporedne

* Rad je prezentiran u okviru projekta "Suportivne terapije i razvojni potencijal života" podržanog od Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske

** Odjel za psihijatriju, alkoholizam i druge ovisnosti, KB Sestre milosrdnice, Zagreb